

TIDNINGSVECKAN
2019

DEMOKRATI 100 ÅR

mediekompas

TIDNINGSVECKAN 2019

ALLA ÅRSKURSER

KOPPLING TILL KURS- OCH ÄMNESPLANER

ÅRSKURS 1–3

Bild

Bildanalys

- Informativa bilder, till exempel läroboksbilder och hur de är utformade och fungerar.
- Historiska och samtida bilder och vad bilderna berättar [...].

Svenska, centralt innehåll

Läsa och skriva

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter [...].
- Strategier för att skriva olika typer av texter [...].
- Enkla former för textbearbetning [...].

Berättande texter och sakprosatexter

- Beskrivande och förklarande texter, till exempel faktatexter för barn [...].

Informationssökning och källkritik

- Källkritik, hur texters avsändare påverkar innehållet.

SO-ämnen, centralt innehåll

Att leva tillsammans

- Livsfrågor med betydelse för eleven [...].
- Normer och regler i elevens livsmiljö, till exempel i skolan, i digitala miljöer och i sportsammanhang.

Att leva i världen

- Aktuella samhällsfrågor i olika medier.

Att undersöka verkligheten

- Metoder för att söka information från olika källor [...] såväl med som utan digitala verktyg.
- Tidslinjer och tidsbegreppen dåtid, nutid och framtid.

ÅRSKURS 4–6

Bild

Bildframställning

- Framställning av berättande och informativa bilder, till exempel serier och illustrationer till text.
- Återanvändning av bilder i eget bildskapande, till exempel i collage och bildmontage.
- Fotografering [...] samt redigering i datorprogram.

Bildanalys

- Reklam- och nyhetsbilder, hur de är utformade och förmedlar budskap.

Svenska, centralt innehåll

Läsa och skriva

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap [...].
- Strategier för att skriva olika typer av texter [...].
- Olika sätt att bearbeta egna och gemensamma texter till innehåll och form. Hur man ger och tar emot respons på texter.

Tala, lyssna och samtala

- Att argumentera i olika samtalssituationer och beslutsprocesser.
- Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare [...].

Berättande texter och sakprosatexter

- Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter, till exempel faktatexter, [...] reklam och insändare. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.

Språkbruk

- Ord, symboler och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.
- Skillnader i språkanvändning beroende på vem man skriver till och med vilket syfte, till exempel skillnader mellan att skriva ett personligt sms, ett inlägg i sociala medier och att skriva en faktatext.
- Ansvarsfullt agerande vid kommunikation i digitala och andra medier och i olika sammanhang.

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning i några olika medier och källor, till exempel [...] genom intervjuer och [...] internet.
- Hur man jämför källor och prövar deras tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Samhällskunskap, centralt innehåll

Information och kommunikation

- Informationsspridning, reklam och opinionsbildning i olika medier.
- Hur man urskiljer budskap, avsändare och syfte [...] med ett källkritiskt förhållningssätt.
- Hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.

Beslutsfattande och politiska idéer

- Vad demokrati är och hur demokratiska beslut fattas. [...] Hur individer och grupper kan påverka beslut, till exempel genom att [...] skapa opinion i sociala medier.

ÅRSKURS 7–9

Bild

Bildframställning

- Framställning av berättande informativa och samhällsorienterande bilder [...].
- Rättigheter och skyldigheter, etik och värderingar när det gäller bruk av bilder samt yttrandefrihet och integritet i medier och övriga sammanhang.

Bildanalys

- Massmediebilders budskap och påverkan och hur de kan tolkas och kritiskt granskas.

Svenska, centralt innehåll

Läsa och skriva

- Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang.
- Strategier för att skriva olika typer av texter [...].

Tala, lyssna och samtala

- Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare [...].

Berättande texter och sakprosatexter

- Beskrivande, förklarande, utredande, instruerande och argumenterande texter, till exempel tidningsartiklar [...]. Texternas syften, innehåll, uppbyggnad och språkliga drag.
- Texter i digitala miljöer med länkar och andra interaktiva funktioner.

Språkbruk

- Ord, symboler och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.
- Skillnader i språkanvändning beroende på i vilket sammanhang, med vem och med vilket syfte man kommunicerar.
- Etiska och moraliska aspekter på språkbruk, yttrandefrihet och integritet i digitala och andra medier och i olika sammanhang.
- Språkets betydelse för att utöva inflytande och för den egna identitetsutvecklingen.

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning på [...] internet, i [...] massmedier samt genom intervjuer.
- Hur man citerar och gör källhänvisningar, även vid användning av digitala medier.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Samhällskunskap, centralt innehåll

Information och kommunikation

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel [...] dagstidningar.
- Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden.

Rättigheter och rättsskipning

- Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen. Etiska och demokratiska dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter, till exempel gränsen mellan yttrandefrihet och kränkningar [...].

Beslutsfattande och politiska idéer

- Politiska ideologier och hur skiljelinjerna i det svenska partiväsendet har utvecklats.
- Aktuella samhällsfrågor, hotbilder och konflikter i Sverige och världen.
- Individens och grupperns möjligheter att påverka beslut och samhällsutveckling [...].

ÅRSKURS 7–9

Historia, centralt innehåll

Demokratisering, efterkrigstid och globalisering, cirka 1900 till nutid

- Demokratisering i Sverige. Bildandet av [...] nya folkrörelser, till exempel kvinnorörelsen, och kampen för allmän rösträtt för kvinnor och män. Kontinuitet och förändring i synen på kön, jämställdhet [...].
- Hur historiska källor [...] speglar övergripande förändringar i människors levnadsvillkor.

Hur historia används och historiska begrepp

- Vad begreppen kontinuitet och förändring, förklaring, källkritik och identitet betyder och hur de används i historiska sammanhang.

GYMNASIET, GYMNASIEGEMENSAMMA ÄMNEN

Svenska 1, centralt innehåll

- Skriftlig framställning av texter för kommunikation, lärande och reflektion. Språkriktighet, dvs. vilka språkliga egenskaper och textegenskaper i övrigt som en text bör ha för att fungera väl i sitt sammanhang.
- Argumentationsteknik och skriftlig framställning av argumenterande text.
- Bearbetning, sammanfattning och kritisk granskning av text. Citat- och referatteknik. Grundläggande källkritik. Frågor om upphovsrätt och integritet vid digital publicering.

Samhällskunskap 1a1, centralt innehåll

- Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Digitalisering och mediers innehåll samt nyhetsvärdering när det gäller frågor om demokrati och politik.
- Källkritik. Metoder för att söka, kritiskt granska, värdera och bearbeta information från källor i digital och annan form.
- Presentation i olika former, till exempel debatter och debattinlägg.

Historia 1a1, centralt innehåll

- Industrialisering och demokratisering under 1800- och 1900-talen [...].
- Historiskt källmaterial som speglar människors roll i politiska konflikter, kulturella förändringar eller kvinnors och mäns försök att förändra sin egen eller andras situation. Olika perspektiv utifrån till exempel social bakgrund, etnicitet, generation, kön och sexualitet.
- Tolkning och användning av olika slags källmaterial i digital och annan form.

GYMNASIET, ÖVRIGA KURSPLANER

Samhällskunskap 1a2, centralt innehåll

- Mediers och informationsteknikens roll i samhället. Deras möjligheter att påverka människor och samhällsutvecklingen samt de möjligheter de ger människor att påverka

Samhällskunskap 1b, centralt innehåll

- Mediers och informationsteknikens roll i samhället. Deras möjligheter att påverka människor och samhällsutvecklingen samt de möjligheter de ger människor att påverka. Mediers innehåll och nyhetsvärdering.
- Källkritik. Metoder för att söka, kritiskt granska, värdera och bearbeta information från [...].
- Presentation i olika former, till exempel debatter, debattinlägg och rapporter.

Skrivande, centralt innehåll

- Skriftlig framställning av olika slags texter, med fokus på informerande, berättande och argumenterande journalistiska texter [...].
- Den retoriska arbetsprocessen [...].
- Berättande i texter som har som syfte att informera, utreda, övertyga och underhålla.
- Utformning av texter för olika syften och i olika medier [...].

Historia 3, centralt innehåll

- Någon global förändringsprocess under 1800- och 1900-talen.
- Olika metoder för att söka, bearbeta och sammanställa historiskt källmaterial [...].
- Källkritiska och metodiska problem förknippade med behandlingen av olika typer av historiskt källmaterial inom till exempel politisk historia, socialhistoria eller miljöhistoria.
- Hur undersökningar baserade på primärkällor utifrån en formulerad historisk frågeställning genomförs samt hur resultatet kan sammanställas, presenteras och ventileras.

Visuell kommunikation, centralt innehåll

- Visuell kommunikation som bärare av budskap.
- Bildteoretiska modeller och teorier.
- Fotografiska och rörliga bilder och deras samspel med andra uttrycksformer, till exempel text och ljud.